

IT bland individer

2005

IT0102

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Informationsteknik

A.2 Statistikområde

Användning och tillgång av IT i företag och bland individer

A.3 Statistikprodukten ingår ej i Sveriges officiella statistik

A.4 Ansvarig

Myndighet/organisation: SCB

Kontaktperson: Peter Skatt

Telefon: 08-5069 48 71

Telefax: 08-667 77 88

e-post: peter.skatt@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: SCB, enheten för forskning och informationsteknik

Kontaktperson: Peter Skatt

Telefon: 08-5069 48 71

Telefax: 08-667 77 88

e-post: peter.skatt@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger ej

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Saknas

A.9 EU-reglering

Framställning av statistiken finansieras till största delen av EU. Undersökningen är gemensam för ett stort antal av EU-länderna som tillsammans med EU:s statistikbyrå Eurostat utformat frågor och definitioner. Någon formell reglering finns inte.

A.10 Syfte och historik

Undersökningen avser att belysa tillgång till och användning av IT bland privatpersoner i Sverige. Undersökningar på samma tema har genomförts åren 2000- 2004.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är Eurostat, Näringsdepartementet, Statens institut för kommunikationsanalys, Institutet för tillväxtpolitiska studier, Post- och telestyrelsen, statskontoret och NUTEK.

A.12 Uppläggning och genomförande

Data för undersökningen har samlats in med hjälp av tilläggsfrågor till de telefonintervjuer som genomfördes i samband med *Arbetskraftsundersökningarna* (AKU) under april-juni 2005. Undersökningen genomförs som en urvalsundersökning.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

–

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Undersökningen belyser huvudsakligen tillgång till och användning av IT. Utöver detta fokuserar vissa frågor på IT-säkerhet.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningsenheten är individer i åldern 16–74 år som är folkbokförda i Sverige, exklusive personer intagna på anstalt, långvarigt sjuka samt de som vistas utomlands.

1.1.2 Variabler

Undersökningen tar fram fem typer av variabler: tillgång till olika typer av IT, användning av olika typer av IT, upplevda säkerhetsproblem vid användning av Internet, vilka typer av säkerhetsåtgärder som vidtas vid användningen av Internet samt kompetensfrågor.

1.1.3 Statistiska mått

Antals- och andelsuppgifter.

1.1.4 Redovisningsgrupper

För indelning av resultatet har kön, åldersgrupper samt förgymnasial, gymnasial eller eftergymnasial utbildning använts.

1.1.5 Referenstider

Undersökningen innehåller flera referenstider. En av referenstiderna är undersökningstillfället, dvs. våren 2005. En annan är januari – mars 2005. En tredje är april 2004 till mars 2005.

1.2 Fullständighet

Individens användning av datorer och Internet är ett omfattande område som endast delvis kan belysas i urvalsundersökningar som genomförs som

telefonintervjuer.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Bakgrundsuppgifterna om individerna är hämtade från RTB (ålder och kön), registret över befolknings utbildning (utbildningsnivå) samt AKU (sysselsättning). Dessa uppgifter håller hög kvalitet. Undersökningens resultatens kvalitet är beroende av ramtäckning, urval och svarsbortfall.

2.2 Osäkerhetskällor

Utöver ovan nämnda felkällor kan i enstaka fall misstolkning av svar ske vid intervjun.

2.2.1 Urval

Urvalsramen för undersökningen är SCB:s register över totalbefolkningen. Vid urvalsdragningen sker en indelning i strata. Urvalet dras sedan systematiskt i varje stratum. Urvalet är en del av *Arbetskraftsundersökningarnas* (AKU) ordinarie urval. AKU genomförs en gång per månad med ett bruttourval om cirka 32 000 individer. Detta urval består av rotationsgrupper varav en del förnyas varje månad. I de rotationsgrupper som tillkommer görs förstagsintervjuer. I undersökningen exkluderas individer som är intagna på anstalt, långvarigt sjuka samt vistas utomlands. En mer detaljerad beskrivning av urvalsförfarandet finns på SCB:s webbplats, www.scb.se.

Urvalsfelet beror på att resultaten endast baseras på ett urval av individer. Urvalsfelet i denna undersökning bör vara litet då urvalet är relativt stort. Vid nedbrytning av svaren på exempelvis kön och ålder ökar dock urvalsfelet.

2.2.2 Ramtäckning

Ett sådant kan delas upp i övertäcknings- och undertäckningsfel. Övertäckningsfel innebär att vi i urvalet fått med individer som ej uppfyller de definierade urvalskriterierna. De individer som är övertäckning går att vid ett senare tillfälle att plocka bort från urvalet. Korrigering har skett för övertäckning.

Undertäckningsfel är allvarigare och innebär att vi i urvalet missar att få med delar av populationen vi är intresserade av att undersöka. I *Undersökningen om privatpersoners användning av datorer och Internet 2005* är effekten av täckningsfelet generellt sett liten då urvalsramen är Registret över totalbefolkningen, RTB, vilket håller en hög kvalitet. Dock har endast förvärvsarbetande personer i åldern 65-74 år ingått undersökningen vilket innebär dels att osäkerheten för denna grupp är betydligt större än för övriga åldersgrupper och dels en överskattning bl.a. av antalet dator- och Internetanvändare.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna hämtas in via datorstödda telefonintervjuer i samband med AKU:s ordinarie datainsamling. Frågorna om datorvanor har ställts till intervjupersonen efter de ordinarie AKU-frågorna. Som stöd har intervjuarna haft skriftliga intervjuinstruktioner.

I undersökningar kan mätfel ha uppkommit genom att intervjupersonen missförstått frågan. Ett skäl till detta är att språkbruket på IT-området är flytande och förändras över tiden. Utöver detta kan en systematisk över- eller underskattning ske på vissa frågor. Svårigheter av dessa slag skall inte överdrivas

men förekommer i alla undersökningar.

Indikationer på vilka frågor som varit svåra att besvara har förts vidare från intervjuerna till ansvarig utredare. De frågor som framför allt uppmärksammats i detta sammanhang är frågorna om typ av Internetanslutning och kompetens.

2.2.4 Svartsbortfall

Urvalet till undersökningen är 6 985 individer. Av dessa har 1 352 individer inte besvarat de ordinarie AKU-frågorna. Av de resterande 5 633 individerna har 4 929 blivit ombudda att besvara frågorna om tillgång till och användning av datorer och Internet. Av dessa individer har 1056 individer vägrat eller inte kunnat besvara om datorer och Internet. Antalet genomförda telefonintervjuer blev till slut totalt 3 873 stycken. Utöver bortfallet ovan förekommer det att de svarande vägrat att svara på vissa frågor. Detta bortfall är i allmänhet försumbart.

I undersökningen har antagits att bortfallet skulle ha betett sig på samma sätt som de som deltagit i undersökningen inom samma stratum, med avseende på fördelningen mellan olika svarsalternativ. Om så icke är fallet kan en felkälla finnas i detta. Ett sådant fel ökar i storlek om bortfallet är betydande.

2.2.5 Bearbetning

Med denna typ av fel menas fel som uppstår i samband med datorbearbetning av undersökningens resultat. Telefonintervjuerna har gjorts med hjälp av datorstöd. Kontroller av uppgifternas rimlighet och konsistens finns inlagda i datorprogrammet och görs direkt vid intervjutillfället. Alla bearbetning för att få fram resultat från undersökningen har sedan gjorts i PC. Bearbetningsfelet i denna undersökning bedöms som litet.

2.2.6 Modellantaganden

I undersökningen har antagits att bortfallet skulle ha betett sig på samma sätt som de som deltagit i undersökningen inom samma stratum, med avseende på fördelningen mellan olika svarsalternativ.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Osäkerhetsmått har inte beräknats. Orsaken till detta är att det på grund av urvalskonstruktionen (se avsnitt 2.2.1 och 2.2.4) var komplicerat att beräkna dem och tillgängliga resurser inte medgivit detta.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen har genomförts årligen i fem år och avsikten är att den även i fortsättningen ska genomföras årligen.

3.2 Framställningstid

Telefonintervjuerna genomfördes i april-maj 2005. Resultatet publiceras cirka åtta månader efter att huvuddelen av datainsamlingen avslutats.

3.3 Punktlighet

Rapporten publicerades i december 2005.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen är fortfarande i ett utvecklingsskede varför många av frågorna

är svåra att jämföra över tiden. Bidragande till den dåliga jämförbarheten över tiden är också att utvecklingen på IT-området är mycket snabb, vilket förstärker behovet av att utveckla frågorna.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken är i princip jämförbar med de övriga studier som genomförts av andra EU-länder. Det är dock stora skillnader mellan svarsfrekvenserna i dessa undersökningar och även vissa skillnader i täckning, metodik m.m. .

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Uppgifter om IT-användning bland individer redovisas även i SCBs undersökning av levnadsförhållanden (ULF) och av andra myndigheter och organisationer. Samanvändarmöjligheterna begränsas dock oftast av skillnader i definitioner, undersökningsmetodik och tidsperiod.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistik om IT-användning bland individer 2005 redovisas i publikationen Privatpersoners användning av datorer och Internet 2005, i SCB:s databaser samt av Eurostat. Publikationen kan beställas från SCB, Publikationstjänsten, 701 89 Örebro eller per e-post : publ@scb.se. Databasen och publikationen finns också tillgängliga på www.scb.se

5.2 Presentation

Publikationen har ett omfång på ca 80 sidor och består av text, tablåer, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

Utöver denna beskrivning finns en något utförligare dokumentation i publikationen Privatpersoners användning av datorer och Internet 2005

5.4 Tillgång till primärmaterial

Specialbearbetningar kan göras på uppdrag.

5.5 Upplysningstjänster

Peter Skatt, tfn 08-506 948 71 och Anders Hinze, tfn 08-506 945 97, Enheten för forskning och informationsteknik, SCB, Box 24300 104 51 Stockholm.

2005-12-21